

УДК: 615.24:339.13.021:339.138

**АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ТА ОБСЯГІВ РЕАЛІЗАЦІЇ
НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ
ПРОТИГЕЛЬМІНТНИХ ЗАСОБІВ**

Яковлева Л.В., Герасимова О.О., Євтушко А.С.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. На даний час проблема гельмінтозів залишається актуальною в медицині. Дані захворювання широко розповсюджені серед населення. Так, в Україні щорічно офіційно реєструються 300-400 тисяч випадків гельмінтозів, із них 80 % – у дітей [1]. Гельмінтози негативно впливають на організм людини, характеризуються поліморфізмом клінічних проявів, який ускладнює диференційну діагностику захворювань, та відсутністю стерильного імунітету [2]. Основними лікарськими засобами (ЛЗ), що використовуються для патогенетичної терапії гельмінтозів, є протигельмінтні засоби [3].

Мета дослідження – визначити асортимент та обсяги реалізації протигельмінтних ЛЗ в Україні у 2016-2018 роках.

Методи дослідження. В роботі використані методи маркетингового дослідження фармацевтичного ринку. Визначення міжнародних непатентованих назв (МНН) та торгових найменувань (ТН) представників групи Р02 «Протигельмінтні засоби» на фармацевтичному ринку України та їх обсяги реалізації в натуральних одиницях в країні у 2016-2018 роках проводили за даними системи дослідження ринку «Pharmexplorer» компанії «Моріон» (за станом на грудень 2016, 2017, 2018 рр.) [4].

Основні результати. Досліджувані ЛЗ були представлені в Україні у 2016-2018 роках в кількості 7 МНН (празіквантелу, мебендазолу, альбендазолу, піперазину, пірантелу, левамізолу, піжмо звичайної) та 29-35 ТН (див. таблицю 1). Найбільша кількість ТН у досліджуваній період встановлена для альбендазолу (12-13 ТН) та пірантелу (9-12 ТН), найменша (по 1 ТН) – для празіквантелу, піжмо звичайної та піперазину (у 2017-2018 роках). Кількість ТН протигельмінтних засобів протягом 2016-2018 років варіювала і з роками мала тенденцію до зменшення.

Кількість ЛЗ вітчизняного та іноземного виробництва у 2016 році була практично однаковою, у 2017 та 2018 роках в Україні дещо переважали протигельмінтні засоби іноземного виробництва. Протягом 2016-2018 років кількість ТН протигельмінтних засобів іноземного виробництва була однаковою, а кількість препаратів даної групи вітчизняного виробництва зменшилась у 1,5 рази.

Діапазон цін за упаковку представників протигельмінтних засобів (мебендазолу, альбендазолу, піперазину, пірантелу, левамізолу), які були представлені декількома ТН на фармацевтичному ринку України у досліджуваній період, був широким для вибору ЛЗ як з позицій його ефективності та безпеки, так і економічної доцільності: 2016 рік – від 3,15 грн. до 483,42 грн.; 2017 рік – від 5,88 грн. до 438,04 грн.; 2018 рік – від 6,67 грн. до 319,85 грн. (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Асортимент протигельмінтних засобів на фармацевтичному ринку України у 2016-2018 роках

Міжнародна непатентована назва лікарського засобу	Кількість торгових найменувань лікарських засобів			Діапазон цін за упаковку лікарських засобів, грн		
	Роки			Роки		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Празіквантел	1	1	1	277,01	438,04	281,48
Мебендазол	2	2	2	37,56 – 71,36	44,07 – 73,22	52,42 – 72,18
Альбендазол	13	13	12	12,45 – 483,42	12,36 – 253,99	13,40 – 319,85
Піперазин	3	1	1	3,15 – 5,10	5,88	6,67
Пірантел	12	10	9	9,44 – 102,52	11,00 – 106,64	10,88 – 107,47
Левамізол	3	3	3	15,84 – 75,94	22,98 – 79,74	34,07 – 80,99
Піжмо звичайне	1	1	1	12,32	14,82	17,77
Всього	35	31	29	3,15 – 483,42	5,88 – 438,04	6,67 – 319,85

Протигельмінтні ЛЗ у 2016-2018 роках були представлені в Україні в різних формах випуску: таблетки, таблетки жувальні, порошки для приготування оральної суспензії, суспензії оральні, квітки. Найпоширенішою формою випуску протигельмінтних ЛЗ протягом досліджуваних років були таблетки. В 2016-2018 роках їх кількість варіювала (2016 р. – 71,43 % (25 ТН); 2017 р. – 70,97 % (22 ТН); 2018 р. – 75,86 % (22 ТН)) і в середньому становила 72,75 % (23 ТН).

Згідно з даними щодо обсягів споживання ЛЗ у 2016 році на українському фармацевтичному ринку було реалізовано 4904935 упаковок протигельмінтних засобів, в 2017 році – 5396957 упаковок, в 2018 році – 5127105 упаковок. У 2017 році обсяги реалізації досліджуваних ЛЗ збільшились на 10,03 % у порівнянні з 2016 роком, а у 2018 році – дещо зменшились (на 5,00 %) відносно 2017 року.

Найбільші обсяги реалізації в натуральних одиницях в Україні у досліджуваній період серед протигельмінтних ЛЗ встановлені для альбендазолу, найменші – для празіквантелу. Серед ТН лідерами за кількістю реалізованих упаковок в досліджуваній період були представники альбендазолу, пірантелу, левамізолу, мебендазолу та піперазину. Провідні позиції в рейтингу за кількістю реалізованих упаковок протягом 2016-2018 років займали 6 одних і ті ж ТН ЛЗ: Ворміл («Mili Healthcare», табл. жув. 400 мг блистер, №3); Зентел («GlaxoSmithKline», табл. 400 мг, №1); Зентел («GlaxoSmithKline», сусп. оральн. 400 мг/10 мл фл. 10 мл, №1); Альдазол (ПАТ «Київський вітамінний завод», табл. в/пліvk. оболонкою 400 мг блистер, в пачці, №3); Пірантел (ТОВ «Кусум Фарм», табл. 250 мг блистер, №3); Вермокс® («Janssen-Cilag», табл. 100 мг, №6). Більшість з них – іноземного виробництва. Вартість упаковки ТН-лідерів за кількістю реалізованих упаковок не перевищувала 100 грн. і складала: 2016 рік – від 10,51 грн. до 76,60 грн.; 2017 рік – від 11,00 грн. до 86,58 грн.; 2018 рік – від 10,88 грн. до 86,98 грн.

Перші місця за кількістю реалізованих упаковок у 2016-2018 роках посідали ТН альбендазолу: 2016-2017 роки – Альдазол, ПАТ «Київський вітамінний завод», табл. в/пліvk. оболонкою 400 мг блистер, в пачці, №3 (кількість реалізованих упаковок – відповідно, 909237 та 983980); 2018 рік – Ворміл, «Mili Healthcare», табл. жув. 400 мг блистер, №3 (кількість реалізованих упаковок – 1002425).

Висновки.

1. Група P02 «Протигельмінтні засоби» у 2016-2018 роках була представлена в Україні в широкому асортименті, мала достатньо широкий діапазон цін за упаковку для вибору ЛЗ як з позицій його ефективності та безпеки, так і економічної доцільності. Кількість МНН протигельмінтних засобів у досліджуваній період була однаковою, а кількість ТН – варіювала і з роками мала тенденцію до зменшення.
2. Обсяги реалізації протигельмінтних засобів в натуральних одиницях варіювали в Україні у 2016-2018 роках. Провідні позиції за обсягами реалізації серед ТН займали представники альбендазолу, пірантелу, левамізолу, мебендазолу та піперазину.

Список літератури

1. Гельмінтози – як уникнути небезпеки // Раціональна фармакотерапія. – 2018. – №2 (47). – С. 43-50.
2. Горленко, О. М. Гельмінтози: епідеміологія, клініка, діагностика та лікування / О. М. Горленко, В. М. Поляк-Товт, М. А. Поляк // Проблеми клінічної педіатрії. – 2013. – №2(20). – С. 10–14.
3. Охотникова, Е.Н. Гельминтозы у детей / Е.Н. Охотникова, Т.Н. Ткачева // Мистецтво лікування. – 2011. – №3 (79). – С. 32-41.
4. Система дослідження ринку лікарських засобів «Pharmexplorer» компанії «Моріон» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pharmstandart.com.ua>